

Előfizetési díj.

Vidékre poán vagy helyben házhoz hordva

Egész év	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedre	4 „
Egy hó helyben	1 frt 50 kr

gyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hvá a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKSEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hvá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatezer hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek!

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Vogler (Wallischgasse 10.) Rnd. Aloise Publicistische Bureau Budapest Haasensteint et Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitát 5. sz.

Nyitléri czikkok

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
hatodik évfolyama negyedik
negyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész év	16 frt
Félévre	8 frt
Negyedre	4 „
Egy hó	1 frt 50 kr.

Eyes szám ára 7 kr.

A megendelesek legczélyszerűbben postai utalvánnyal alólrt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolc egyszerre beküldött előfizetés után tisztelt példánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

Kolozvár, 1876. okt. 12.

(B—n Nem örömet elegendünk ismétlésekbe, után azouban nálunk a politikai pártok a haban és azon kívül mégma is régi meggyőzött nyavalyájokban sinlőnek, mely szerin árnyalatokra szakadva egyik válság utáná másikat idézik elő, nem tehetjük, hogy ne ismétljük erre vonatkozó aggodalmainkat.

Alig, egy megnyilt az őszi idény s legelső dolga vt a függetlenszabadelvűpártnak külön helye követelni a parlamentben, mit az illetők megtagadni legalább is méltánytalai lett volna, de nézetünk szerint nem hyesen eszelekesnek azon képviselő urak, kik azt állítják, hogy ok alapelvekben a usionált többséghez tartoznak, azonban meg ugyanazon padokon sem térnek meg atöbbséggel s ez által is szakadást jeleznek.

Higgye el a tisztelt képviselő urak, hogy ez ne ébreszt bizalmat irányokban a vidéken ezen kívül a törvényhatóságokban felatoritja azokat, kik egy vagy más okból zeretik a békétlenek számát szaporítani.

Különsen károsnak tartjuk ezt az erdélyi részre nézre s pedig a közelebi szervezkülés alkalmából sok helyt mutatkozott je annak, hogy a függetlenség

és loyaltás ürügye alatt többen igyekeztek közigazgatási biztományt megtartítani s ennek azután az lehet következtése, hogy a kormányzatot vezető bizottságok képtelené válnak egyöntetű eljárást létesíteni, hanem e helyett egy tárgya a szabadelvű párt elvei szerint fog eldölni, míg a másik conservativ alapokra fog fektettetni, sőt némelyik talán épen a szélsőbal elveinek fog kedvezni.

Ily tarka-barka kormányzat aztán bizonyára nem fogja szaporítani az önkormányzat híveit.

A mint már fennebb is említők, különösen káros ez reánk nézre, miután kétséget nem szenved, hogy a törvényhatóságok kikerekítése következtében itt könnyebb a békétlenkedők számát szaporítani.

Nem helyeselhetjük tehát sehogy sem azt, hogy az erdélyi képviselő urak némelyike a duzzogót játsza, ez által mint egy igazolja az itthon félrebuvók eljárását.

Általában véve mi sem künn, sem benn a hazában nem tarjuk a viszonyokat annyira megnyugtatónak, hogy helye és ideje volna a pártoknak apróbb árnyalatokra szakadozni s valamint óhajtanód, hogy létezen a többséggel szemben egy kormányképes ellenzék, ugy nem óhajtanód a többségnek apróbb árnyalatokra darabolása.

Minden esetre ideje lett volna, hogy mind a parlamentben, mind azon kívül több önmegtagadást tanúsítsanak a szereplők és szereplésre törekvők jobbról ugy, mint balról, a szabadelvűpártbeliek, hogy az önkormányzat alapjára fektetett reformokat képesek legyenek életbe léptetni, a szélső jobb emberei pedig ne hogy egyesek szereplési viszketege, vagy a hatalomra való jutathási vágya dugába döntse azt is, a mi eddigelő jó és haszonvehető történt.

Általában mi innen a távolból azt hisszük, miszerint ha azt akarják a képviselő urak, hogy politikai életünk vérkeringése egészségesse váljon, nekik kell jó példával előljárni s ha mindjárt önfeláldozással is oda törekedni, hogy a sok pártárnyalat megszűnve, a pártok tömörüljenek, hogy mind fel, mint lefelé legalább két kormányképes párt létezzon.

S erre befolyhatna a szélső jobb is, ha nyíltan lépne fel s bebizonyítaná, hogy a létező alapján kiván mérsékelt irányban haladni, nem pedig a hajdani Metternich-féle politikát restitálni, mert csak is ezen esetben számíthat tábora szaporodására.

areza van; szívből üdvözlöm őt. Tud is valamit?

— Hogyne! valódi lángeszű gyermek ez Sire; ugy dalol mint egy madár, s írása mintaszertű, pompás eszmái vannak a kérészetéről, nem is említve, görög és latin tudományát, melylyel jól elkinőzték. De ez már nem tartozik reám.

— Nő ha olyan jól énekel, szóló a király, ezennel ruha tárnokommá nevezem ki őt; ő fog öltöztetni — remélem — jobban fog mulattatni mint Desnogens, ki csak hamis hangokat tud adni.

— E mellett egy komorna ügyességével s kellemével fog birni, tette hozzá a marquis. — E beszélgetés alatt Dufresny, kissé félre vonulva állt közel az ajtóhoz; XIV-dik Lajos intett neki, hogy közeledjék karszéke elé.

— Neved? kérdé tőle.

— Rivier Károly némelyek szerint; mások szerint Dufresny Károly; és hogy mindkét véleménynek eleget tegyek, ha felségged megengedi, Riviere Dufresny-nek nevezem magam.

— Családodnak mi a neve!

— Egyik is másik is e kettő közül; de mit árt az? Ugyan ki merné egész biztossággal azt mondani magáról: „Tudon honnét származtam, és mivé leszek?” Már jó ideje foglalkozik az emberi hűség az ösők leszármaztatásával; oly nemű távlat ez, melynek szépsége abban áll, egy hosszan elnyúló képcarnokot látni, mentől több alakokkal benépesítve; mentől inkább távoznak tőlünk az

A háboru.

Oroszország ultimátuma.

A „Politische Correspondenz,” című bécsi lap, mely a mi külügyi kormányunkhoz közel áll, f. hó 5-ről keizve egy rendkívül fontos levelet közölt Sz.-Pétervárról. Az e levélben kifejezett félhivatalos nyilatkozat bevezetéseül tekinthető az orosz akciónak, melyhez állítólag — minden félhivatalos biztosítás ellenére — Ausztia-Magyarország is csatlakozott. Mindazon hírek, a melyek hosszabb fegyverszünet kieszközléséről, conferentia vagy congressus összehívásáról elterjedtek, ezzel szemben elvesztik jelentőségüket. Oroszország már csakakész s nincs szüksége újabb halogatásra; elvesztette békétüresét s pisztolyt fog a porta mellére szegezni. Az ultimatum már küszöbön áll s az orosz követésé tagjai Konstantinápolyban már haza felé küldik értékesebb holmijokat.

Különsen e nyilatkozatból érdekesnek tartjuk közölni a következőket: „Az eddig oly lázasan izgatót hangulat ma meglehetősen nyugodt és bizalomteljes felfogásnak engedett helyet, minthogy Sumarokoff-Elstn gróf küldetését immár sikeresnek tekintik ez eredmény fölötti megelégedésüket, minthogy most Oroszország karöltve Ausztriával azon helyzetben van, hogy javaslatainak a portánál igazi és erőlyes nyomtatékot kölcsönözhet.”

„A több heti szünet után ismét fölmerült értekezleti eszmét itteni mérvadó körökben e pillanatban korainak mondják. Oroszország néhány héttel ezelőtt nagy elégtétellel csatlakozott volna az európai értekezlethez, de a jelen pillanatban vezérő helyen azt a nézetet táplálják, hogy a helyzet a hosszadalmas tárgyalások által csak még bonyolultabb lenne s hogy most általában nem szavakra, hanem tettekre van szükség. A portával szemben alkalmazandó rendszabályok tárgyalására nem tartják feleslegesnek az értekezletet, de csak akkor, midőn a tetterős aciót siker koronázza, lesz az a már megtörténtnek megerősítésére és további rendezésére szükséges.”

A fegyverszünet.

A nap eseményét tegnap közölt sürgönyünk tudatja: a porta, illetőleg a rendkívüli kormánytanács elhatározta, hogy hatheti fegyverszünetet engedélyez, tehát oly mérvűt, minőt Oroszország követelt. Csernajeff azonban már kitalálta a módját, hogy ezen engedélyt is illusorissá tegye; el van tökélye benyomolni Bolgárországba és ott folytatni a küzdelmet. Így aztán — egy bécsi lap véleménye szerint — mégis szükséges lesz Bolgárországban fegyveresen intervenálni.

elsők, annál halványabb színűekké válnak, s kevésbé tisztán kivehetők körvonalaik; és a látkör végpontja csaknem mindig határozatlan, ingadozó, elmosódott lévén, szabad mezőt enged a szemlélőnek oly alakok oda képzelésére, melyeket a legélesebb hiuz szemekkel sem lehetne felfedezni. Azok, kik fajok eredetét még a látkör végpontjánál is távolabb szeretnék helyezni, a távol ködében, oly tisztán kivehető ösöket vélnek felfedezni, mintha maga Angelo Mihály rajzolta volna oda; hanem azért csak ugy látszanak azok, mint a hogy láthatni a felhők alakulásaiban embereket, lovakat, megjelenő kísérteteket.

— Pompásan volt előadva, szóló XIV-dik Lajos; ez ősi czimerekről szóló lecke sokat kétségbe ejtene, kik annyit kioznak engem hiu czimjikkel.

— És így folytatá Dufresny egyedül tölem függne, hogy a távol ködében koronás főket lássak feltűnni magam előtt, hanem az nem érdeme a fáradságra. Az a legbizonyosabb, hogy egyenesen a jó istentől vettem származásomat: ez közös sorsom még sok másokkal, kik jobban fogják majd kutatni származásukat, ha gyönyört okoz az nekik.

XIV-dik Lajos kissé ajkaiba harapott; egy percze félretette volt büszkeségét s a királyi méltóságot; de koronája e két fénylő gyöngyszeme, mint Benserade szokta mondani, akaratán kívül is egyszerre előtérbe lépett. Valóban, hogyan is ne gyulna haragra az ember egy tizenhat éves kalandornak ily merészen kiejtett szavaira, kivált midőn azon embert XIV-ik Lajosnak hívják? A király haragra nem tört ki, megelégedett egy kis rendreuta-

Gorcsakoff Andrásyhoz.

Gorcsakoff herczeg Andrásyhoz ugyancsak Sumarokoff tábornok közvetítésével levelet intézett, melyben azon nézetből indult ki, hogy a porta nem fog fegyverszünetet engedélyezni, és ehhez képest — mint a „Moniteur Universel” értesül — közös occupatiót javasol. Andrásy azt felelte volna, hogy előbb tudnia kell, vajjon más eszközökkel nem lehet-e a portától méltányos elégtételt kieszközölni. Az idézett lap szerint külügyminiszterünk hajlandóan nyilatkozott volna egy nemzetközi hajóhadit tüntetésre. Ez utóbbi állítás tudvalevőleg már is alaptalannak bizonyult, a „méltányos elégtétel” pedig azóta elég bőven adta tott meg.

Az alexináci harezteréről.

A peskaniczai török főhadiszállásról érkező távirat szerint 8-ikán éjjel néhány szerb üteg könnyű ágyutűzt kezdett, melyet a török tüzésrés viszonzott. A Morava mentén a két fél előérsei jelentéktelen csatározást folytattak. Abdul Kerim pasa két napig tartózkodott a hadseregénél s tegnap ismét visszavért Nisbe.

A szerb hadiszállítás áttétele.

A „Deut. Zeit.”-nak Razaniból vett táviratai szerint az orosz legénységből 119 en estek el és sebesültek meg a szept. 28-és 30-ki csatában, továbbá 24 hadapród és 28 tiszt, kik közül egy örnagy is. Mintegy 15 tiszt jelentette be, hogy visszaverték Oroszországba. A főhadiszállítás Paracsinból Belgrádba tétetett át. E hó 9-én két óráig tartó és eredménytelen ágyucsata volt Korman mellett.

Az angol közvélemény fordulata.

Angliában a közvélemény ismét jelentékeny fordulatot csinált. A liberálisok által inscenizott igazságok elhangzottak, kezd vizsdatérni a kijátszandós a politikai katzenjammer után, a liberális vezérek is hallgatnak, a sajtó nagy és jelentékeny része határozottan átesapott már a másik nézetre s most már nem ágitál a kormány keleti politikája ellen. Egyetlen lap, a „Daily News”, mely még mindig tökélt tud csinálni a bulgáriai kegyetlenségekből s ebben elősegíti őt Csernajeffnek egy újabb távirata, melyben a törökök által állított ismét elkövetett kegyetlenségekkel igyekeznek feltűzni a már lankadni kezdő angol publicum rokonszenvét. De már olyan lap egy sincs, mely még szellőztetni merné azt, hogy Anglia karöltve járjon Oroszországgal a keleti kérdésben. Az angol publicum beleunt már hűhós komédiákba.

sítással; azután a költőt elhelyezték a palotában.

— Most nyert ügyem van, szóló Dufresny, dolgom jól megy: verőfényes napok, szép kert, szép öltözkék, jó ételek és semmi teendő! Dícsőség istennek s éljen a király!

E vig élet három évig tartott. A kedves fiatal költő oly üdén fejtett, mint Sadi rózsája; reggeli szellők, balzsamos harmat, szerelmes napsugár közepette élte napjait. A király többé nem XIV-dik Lajos, hanem Dufresny maga volt. De kitörvén a háboru, harezba kellett menni. XIV-dik Lajos annyira megszokta volt maga körül látni minden percében és minden lépten a Dufresny vidor arcát, hogy neki is rendelet adatott útrakelni s elkísérni urát Flandriába.

— És így folytatá Dufresny egyedül tölem függne, hogy a távol ködében koronás főket lássak feltűnni magam előtt, hanem az nem érdeme a fáradságra. Az a legbizonyosabb, hogy egyenesen a jó istentől vettem származásomat: ez közös sorsom még sok másokkal, kik jobban fogják majd kutatni származásukat, ha gyönyört okoz az nekik.

XIV-dik Lajos kissé ajkaiba harapott; egy percze félretette volt büszkeségét s a királyi méltóságot; de koronája e két fénylő gyöngyszeme, mint Benserade szokta mondani, akaratán kívül is egyszerre előtérbe lépett. Valóban, hogyan is ne gyulna haragra az ember egy tizenhat éves kalandornak ily merészen kiejtett szavaira, kivált midőn azon embert XIV-ik Lajosnak hívják? A király haragra nem tört ki, megelégedett egy kis rendreuta-

Lille ostrománál Dufresny a csataterre is elkísérte a királyt; ez tette neki sajátkezüleg fejére a harci sisakot s csatolva mellére a vértet. Lille bevételé után olympi vacsora fejezte be a napot. A csemege elkölté-

Legnagyobb fordulatot tett a „Times”, mely most már egyszerűen bevallja, hogy a kormány ellen folytatott agitációk „nyilván tulzattak” voltak s a kormány más hibát nem is követelt el, minthogy nyilatkozatában igen tartózkodó volt.

A montenegrói harezteréről.

A 6-iki és 7-iki harezokról a következőket jelentik a „Pol. C.”-nek Ragusából october 9-ről:

„Ma már biztosabb adatokkal birunk ama harezokról, melyek e hó 6 és 7-én Vukotices vajda és Mukhtar pasa hadosztályai között folytak. A csapatok Grahovo kerület határán hosszú vonalban állottak egymással szemben. Montenegrói tudósítások szerint a 6-án vívott ütközt kizárólag tüzésrészi ütközet volt, a mely teljes hat órán keresztül folyt. 7-én reggeli 3 órakor a harc ismét felvétellett és a legnagyobb elkeseredéssel vívtak tovább délután 7 óráig.

A montenegrói hadseregnek négy szakaszból álló jobb szárnya két oldalról támadtatott meg Mukhtar pasa csapatai által. Ezen támadás azonban visszavetettetett és a törökök — teljesen elriasztva — hogynek le Klobuk felé menekültek. A török veszteség állítólag 1300 embert tett ki, a montenegrói holtak és sebesültek száma pedig 145-re ruggott. A montenegrói hadsereg egy része Dakovics vajda vezérlete alatt átlépte a Trebinszica folyót és Mukhtar pasa háta mögé került. Pavlovics Peko valamennyi detachirozott felkelő csapatot magához von.

Belgrádból.

Belgrádból írják a „P. C.”-nek okt. 7-ről: A legutóbbi harcok tetemesen növelték a sebesültek számát. Itt 3 új kórházat voltak kénytelenek berendezni, kettőt községi iskolában, s egyet a papnövelőben. Ezentul a nyugati részekbe szállítják a sebesülteket, mivel a a déleleti részek már nem képesek több sebesültet elhelyezni. E nyomorúság dacára új légiókat alakítanak. Becker ezredes most tisztán németekből álló légiót szervez.

A Ibar melléti hadsereghez Kragujevacban öntött hét nagy ágyut szállítottak. Az ágyuöntés éjjel-nappal foly. A munkás személyzetet tömérdek Spandauból iderendelt poroszszal szaporították.

A brünni gyárosok pompás üzleteket csinálnak. 50,000 több téli köpenyt rendelt náluk a kormány. A szállítmányokat kész pénz fizetik.

sekor Dufresnyt is előhívták s kívánták, hogy énekeljen váiai győzelmi himnust.

Dufresny eszes fiu volt, de jobban értett a vidám dalokhoz.

Aztán már akkor nem is Lille ostromáról volt többé szó! Ez esemény óta igen sok palack ürtült volt már ki s igen sok tekintet vált mámorossá. Dufresny kecsesen meghajolt a király felé s elfújta vig szüreti dalát, saját szerzeményű dallamán:

Szép asszony szőlőjébe
Sietnek a szedők,
Mindnek mutatja a képe,
Mit szedni mennek ők.
Szőlőtő ám az asszony,
A szomszéd rákacsint;
Nehogy még kárt okozzon,
Magunk szedjük le mind.
A Vénus szőlőjébe
Savanyu akad;
Azt hagyj a tőkén szépen,
Az édest szedd magad.
Kacér lányka ugy készit,
Biztatja a szedőt:
„Böngészd barátom, böngészd
Szívem, mint szőlőtő.”
A szőlő javarészt
Előkelők szedik;
A többiek böngészszerk,
A mi marad nekik!
Nagy tapsvihar jutalmazta a dalt a zenészerzeményt s az énekest.
(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Képek a XVIII. századból.

Irtá:

FOUSSAYE ARSÈNE.

rók és művészek.

I.

Dufresny.

1648—1724.

(Folytatás.)

De a lép társaság, mely a vadászat és szüret örömei gyűlt volt össze, készült már nem sokára szétoszlani, haza szállani parisi, vagy szt.-gemin-i lakába.

Mi les most a kis hontalan költőből, kinek sehel m volt palotája? Nangis marquis megszámá őt, magával vitte, egyenesen felvezette studvarhoz, s kihallgatást kért a fiatal királyt.

— Síríméit látja lábainál „a szép anet-i kertész lány,” nemes sarját, szóló a marquis védenozze mutatra.

— Ítem, szóló IV-dik Henrik; ha Krisztus uruk ő szentfelsége számtalan testvért hagyott naga után, őünk IV-dik Henrik, nem kevesebb unoka öcsöt hagyott hátra számunkra. Ennek ugylátszik eszes, kedves

Táviratok.

Widdin, oct. 10. Nisből jelentik, hogy a török sereg ma több oldalról megkezdte a támadást.

Konstantinápoly, oct. 10. A rendkívüli tanács hat hónapi fegyverszünet engedélyezését határozta el, az az márczius végeig. Ezen határozat föltételekkel egy körlevélben fog a hatalmakkal közölni. A porta most az új reformok keresztülvitelét fogja szorgalmazni. — Az államtanács volt elnöke, Kiamil basa, meghalt.

Cettinje, oct. 10. A montenegrói haderő a hivatalos kimutatás szerint mindössze 23,000 emberből áll. Mukhtar basával szemben 10,200, a fejedelemség észak-keleti részében 1800, Albániában a Skutari-tótl Podgoriczáig 9900 és Danilovgrad alatt 1700 ember van elhelyezve. — Ezzel szemben áll: Mukhtar-basa 40,440, egyenkint 400 főre rugó zászlóaljjal, Zaslav alatt 1000 albániai s azonkívül Skutari és Podgoricza irányában 50 négy—hatszáz emberből álló zászlóalj, melyekhez még 2000 seyybek és 4000 basi-bozuk járul. Összesen mintegy 50,000 ember. — E kimutatást ma tették közzé.

Konstantinápoly, oct. 10. Mukhtar-basa a montenegrói harctéréről oct. 8-án a következőket sürgönyözte a török kormánynak: A montenegróiak tegnapelőtt (oct. 6-án) Lubinát hirtelen megtámadták; a harcz, mely alatt a helyőrség s a nevezett város lakossága a támadókkal szemben helyt állt, kora reggeltől estig tartott s a csata sorsát az időközben érkezett két rendes hadseregbeli zászlóalj döntötte el. — A montenegróiak végtére visszaszorítottak, miután az összecsapás közben 27 házat felgyújtottak. Török részről 30 ember elesett s 48 (köztük egy asszony) megsebesült. A montenegróiak vesztesége igen jelentékeny; többi közt 4 kapitányjuk a csatatéren maradt.

Bukarest, oct. 10. Bratianu miniszter-eiök és a fejedelem szárnysegéde ma politikai küldetessel Livádiába utaztak.

Bécs oct. 10. A szentpétervári al-larm-hírek célzatos koholmányok. Az orosz kormány ez ideig semmiféle alternatív-javaslatlalt vagy ultimatummal nem lépett fel; a nagyhatalmak egyelőre minden erejükkel a fegyverszünet létesítésén fáradoznak, melyet egy-dül Csernajeff akadályozhatna meg.

Bukarest, oct. 9. Hat senator-választás közül öt a kormánypárti jelöltek győzelmével végződött.

Konstantinápoly, oct. 10. Innen a birodalom minden részébe számos sofia küldetett, azon utasítással, hogy a bekövetkező Ramazan-ünnepek a vallásbőrtünetek predikálják. A sofia egy 74 pontból álló buzdító iratot is szerkesztettek, mely a hívek előtt a mecsetekben felolvastatni fog.

Nándorfehérvár, oct. 10. Montenegró fejedelmének Milán fejedelemhez intézett levele érkezett tegnapi ide, melyben a szerb fejedelem felhívatik, hogy megállapodásukhoz hű maradjon. A levél továbbá közli, hogy Montenegró minden tekintetben el van készülve a háború folytatására.

Serajevo, oct. 10. A török őrség Kis-Zvorniknál észak felé Loznica irányában minden ellenállás nélkül előre nyomult. — A szold kifizetésére ide jelentékeny összeg érkezett.

Nándorfehérvár, oct. 10. Csernajeff felhatalmazta Medojedovszky orosz őrnagyot, hogy a szerb hadsereg részére pénz és meleg ruhák gyűjtésére, és azoknak a nándorfehérvári metropolitához való küldésére az orosz közvélemény-felvilágosító Medojedovszky így szól a voronezi polgárokhoz intézett levelében: „Mi oroszok, kik Szerbiában vagyunk, nem térünk addig haza, míg Bolgárország szabadságát kinem vívtuk“.

Nis, október 10. A török hadsereg Angliából új tüzérségi szerelvényeket kapott, melyekkel angol tüzérek is érkeztek Törökországba.

A passivitás ellen.

A képviselőház jogügyi bizottsága tárgyalás alá vevő a napokban egy javaslatot, mely a képviselői passivitás kérdéseivel foglalkozik.

A magyar törvényhozás már évszázadok előtt gondoskodott az ilyenü visszafeléseknek megtiltásáról. Gondoskodott már 1498-ban, 1635-ben s legutoljára 1662-ben az LIII-ik törvényezésk által, mely az országgyűlésen meg nem jelenő tagokat 800 arany forintban rendeli elmarasztalándóknak, annyiszor, a hány-szor a megjelenésre felszólítottak.

E régiebb törvényeink azonban ma már alig tekinthetők hatályban levőknek s gyakorlati alkalmazásuk elé akadályt gördít azon körülmény is, hogy nincs bennük megjelölve vád-ló, ki a kölelősségmulasztó megválasztott képviselők ellen fellépni hivatva lenne.

Képviselőházunk legújabb praxisa nem nyult az érintett törvények alkalmazásához. A ház folyó évi jan. 19-én tartott ülésében kimondta Hodosiú József-re vonatkozólag, ki ismételt elnöki felhívásra sem adta be meg-

bízó levelét, se megbízatásáról nem mondott le, hogy „a képviselői állásról, a melylyel összekött kötelességek teljesítését megtagadja, lemondottnak tekintetvén, országgyűlési képviselői megbízása megszűntnek tekintetik“.

E határozat praecedens állapotot meg, a mely minden később netalán felmerülő hasonló esetek elbírálásánál zsinórmértéket vala képezendő.

E rendszabályt azonban a tapasztalás nem bizonyítja elégségesnek. A választó kerület ismét megválasztható — a mint hogy meg is történt — ugyan azon képviselőt. És ismét kezdetét vette a már egyszer lefolytatott játék a képviselői rendszerrel.

A bizottság megbízásából annak egyik tagja, Szilágyi Dezső dolgozott is e tárgyban javaslatot, mely legközelebb bizottsági tárgyalás alá lesz terjesztendő. E javaslat szerint, minden megválasztott képviselő kötelezve lesz az országgyűlés megnyitásától, illetőleg — ha megválasztása az országgyűlés folyama alatt történt — megválasztásától kezdve rövid záros határidő — 15 nap — alatt megbízó levelét a ház elnökénél személyesen vagy meghatalmazottja által bemutatni. Ki e kötelességének a mondott időben nem tesz eleget, a ház elnöke által levélben felszólítottatik annak — az elnöki levél vételétől számított 10 nap alatti — teljesítésére. S ha megbízó levelét ezen időköz alatt sem nyújtja be, képviselői megbízatása — vi legis — megszűntnek tekintetik, s passiv választójoga az országgyűlés tartamára felfüggesztetik, vagyis az illető egyén azon országgyűlés alatt képviselőnek többé meg nem választható. Ezen felül, a hogy a törvény sanctiója teljeseb legyen s a kölelősségmulasztásnak súlyát is érezzék azon egyének, kik a képviselői megbízatás elvesztéséből tudvalevőleg nem sokat csinálnak, nagyobb — 2000 forintnyi — bírságot is, mely végrehajthatatlanság esetében négy havi fogságra lenne átváltoztatható, állapít meg a javaslat azok ellenében, kiknek megbízatása s fennebbiek szerint a törvény ferejénél fogva megszűntnek declaráltatik.

Ezekben foglalható össze a bizottság elé terjesztendő javaslatnak lényege. Nincs kétségünk az iránt, hogy a bizottság e javaslatot magáévá teend.

Vége lesz vetve ez által azon vétkek játéknak, melyet Hodosiú és Axente urak már szinte egy év óta üznek a képviselőház méltóságával.

Az osztrák nemzeti bankkal

az alkudozások a legközelebbi napokban kezdődnek meg. A bank még a napokban egy, a két pénzügyminiszter által aláírt iratot kap, melyben a bankügyben megállapított stipulációk közöltetnek vele. A mint a bank igazgatósága ez iratra felelend, a közvetlen alkudozások azonnal megkezdnek az intézet meghatalmazottjaival.

Magyar lapok szemléje.

A „Hon“ azt hiszi, hogy budgetünkben sok terhet viselünk a jövő érdekében s hogy e terhet nehezzé tessük rosz gazdasági viszonyaink. Erről az új előirányzatból is meggyőződhetünk, melyben elérte adóssági terhünk tetőpontját: egyfelől a nagy agio és nagy törlesztési részlet következtében; másfelől több új kölcsön megfelelő hasznának ezentel már várható, de még el nem ért bekövetkezése miatt. Nem vél csalódnai, ha azt állítja, hogy adósságunk terhe most legnagyobb, mert most ezentel apadni fog: egy a pénzügyviszonyok javulása, mint a beruházások jövedelmezősége következtében.

Az „Ellenőr“ a kiegyezési tárgyalásokról ír. Ezek szerint a vám- és kereskedelmi szövetség minden részletére nézve létrejött az egyezés. Némileg a kereskedelmi szövetséggel kapcsolatban a két kormány egy törvényjavaslatot állapított meg a részvénytársulatokra vonatkozólag, mely szabályozza ezek viszonyait, ha a monarchia egyik vagy másik felében letelepednek és fiókokat nyitnak. Megállapítottat a 80 millió bankadósságra vonatkozólag a mindkét állam törvényhozása elé terjesztendő törvényjavaslat szövege, valamint a quótára és vámrestitutióra vonatkozó javaslatok is. Nem maradt tehát elintézetlenül a kiegyezés czime alá foglalható kérdések egyike sem. A 80 millió bankadósság kérdése nem lehet már most befolyással a bank nyilatkozatára, sem pedig az új bank felállítására, mert a két kormány a kérdést a törvényhozások elé terjesztvén, az osztrák nemzeti bank mintegy biztosítást nyert arra nézve, hogy a 80 milliót megkapja vagy Ausztriától, vagy Ausztriától és Magyarországtól s hogy a kérdés a jövő év folyamán minden esetre el lesz intézve.

A „Pesti Napló“ azon véleményben van, hogy Európa szembeiktódsit játszik s csak egy hatalomnak van szeme nyitva, Oroszországnak. Ki mondhatja meg, minő álláspontot foglal el a keleti bonyodalmakban Németország? mily fokig bizhatni az angol cabinet elhatározottsá-

gában? Ki állhat jót Oroszország politikájáról? S ki a megmondhatója, hogy látja-e gr. Andrássy azt a kikötőt, mely felétörölzi? Csak egy hatalom politikájával van mindenki tisztában s ez Oroszország. A belügyi kérdésekben megszokhattuk, hogy az évek hosszú során át, rajtunk soha sem esik meg az, a mi jó. Nagyon tart attól, hogy a külügyi kérdésekben ez ismétlődik. Csak hogy itt aztán nem egyes belügy, hanem az ország sorsáról és létéről keiről lesz a szó. Vajha ezt a kijelentést a keleti bonyodalmakra nézve a Tisza-miniszteriumtól soha meg ne hallanánk!

A „Nemzeti Hírlap“-ot nélyen elszomorítja az, hogy Bécsben mindig csak olyan actiót tudnak indítani, mely a legreidegebb ellenében áll a közvélemény objaiával és rokon-szerneivel. Mindig azt tesszik, a mi legnépszerűtlenebb, a mi a nemzet érdekét és hangulatát a legdurvábban sérti. Akár vesz részt a monarchia tényleg az orosz-török háborúban, akár lesz pozitív támogatója a moszkovitismusnak, a közleklismeret fellázad a gyávaság e politikája ellen. Úgy találja, hogy nemsokára ismétlődni fog az állapot, melybe kormányának éhletetlensége 1859-ben hozta a monarchia népeit, a midőn rokonszerneik az idegen hadak, az ellenség zászlai köré csoportosultak. Az orosz barátság ismét ilyen helyzetbe hozhatja a közvélemény mindazon elemeit, a melyek nem a monarchián kívül keresik boldogulásukat.

Hogy fizetjük az öt milliárdot?

Páris, oct. 8-án.

Hogy mily módon járunk egyenként a poroszok számára fölvevő öt milliárd törlesztésére, ennek kimutatására szolgáljanak az alábbi adatok.

Mielőtt a részletekre térnék át, megelőzőleg kifejezést kell adnom azon körülménynek, hogy biz az napról napra súlyosabban nehezedik reánk, gazdagra talán még jobban mint a szegényre, mert összehasonlítást téve aszükségletek mostani s előbbi árai között, úgy fogjuk találni, hogy azok a leggyeszerűbb életmód szükségleteire vonatkozólag csak harmadrésznai vagy felényi arányban emelkedtek egy kényelmesebb s jobb módú életmód szükségleteinek áraihoz képest.

A lakások fölemelt házadó folytán Párisban 35—50 perczenttel drágábbak, mint azelőtt; itt Európa minden fővárosai közöttelőbb a munkások egyszerű szállásaitól az elegáns lakokig a legolcsóbban lehetett bérelni, most ellenkezőleg. A munkás osztály ezelőtt kaphatott egy szobát konyhával 140 francért egy évre, most ugyanazért fizet 180 francot; a különbség 40 franc, de mivel itt szokás a lakást is hetenként fizetni, a többlet hetenként 77 centime-ot teszen ki, ez persze nem esik oly nehezére, mintha például évnegyedenként vagy félvékenként 10—20 francot kellene egy-szerre többet fizetni. A butorozott ugynevezett hétel szállások legdrágábbak s átlag legkevesebb 45 perczenttel emelkedtek, egyes esetekben pedig többet is. (Azok számára, kik nem tartózkodtak még itt, megjegyzem, miszerint itt nincs az szokásban, mint más európai városokban, hogy egyes lakosztályok bérlői egy vagy több szobát ebből saját butorai-ikkal albérletbe adjanak, ezel itt csupán egy saját üzletág: a hétel-üzlet foglalkozik; ugyanis egyes vállalkozók kibérelnek egész házakat, felszerelik butorokkal s kiadják részint egyenként havi s a mi közönségesebb heti ár mellett, melyet előre kell fizetni; ily hétel van körülbelül haterzer.) A leggyeszerűbb szobák árai 5-ik vagy 6-ik emeleten 4 1/2—6 franc hetenként, egy franc ötvenegy osztrák értékű krajczárnak felel meg, némi kényelemmel föl-szerelt szobák pedig második vagy harmadik emeleten havonként 35—40 francért kaphatók szépen, csinosan butorozott szobák pedig 60—100 francért. A hotelekben lakó egyének ez osztályathoz képest adóznak évenként a fentebbi czélra 80—400 francot, persze 2—10 francjával róva le a terhet.

Az államjövdelem legdúsabb forrását a fogyasztási adó képezi. Ez oly mesterségesen s oly alaposan ki van aknáva, hogy egy falat kenyert, egy korty italt nem fogyaszthatunk el, de még mosdóskor a kezeinket sem szappanozhatjuk úgy be s a leszakadt inggombot sem varhatjuk föl anélkül, hogy mindezzel legalább a centime egy töredékével járulnánk a kérdéses öt milliárd törlesztéséhez.

Vegyünk azonban a fogyasztási adó főbb s nevezetesebb tárgyait egyenként szemügyre.

Mint minden országban, úgy itt is az italnak a megadóztatásban főhelyet foglalnak el, a mennyiben az adótörvények készítői azon böles nézetből indulnak ki, hogy igrék az vizet, kinek nincs pénze borra, sörre vagy más szeszest italra. Csak hogy a böles nézetre mi párisiak például mondhatjuk: „Szivesen innánk mi vizet, ha volna“ (mert az a piszkos folya-

dékot, mit nekünk a Szajna nyújt, csak nem csófolhatjuk ivóviznek). A bor fogyasztása egész Franciaországban s Párisban különösen oly általános, mint az élelmezés legszükségesebb tárgyainak egyike; nők, gyermekek rendesen élnek vele s tapasztalatból mondhatom, hogy ritka emder itt az, a ki egyáltalában vizet innék. (Zárjel között szükségesnek találom megjegyezni, hogy a bornak ily általános fogyasztása mellett a francia fő nemzeti saját-ságát t. i. a mérsékletességet itt sem tagadja meg s a részegség a legkritikább esetek közé tartozik. Egész Franciaországban csak 14 részeg embert láttam; azért tudom a számot, mert az ilyesmi felől volt s megjegyeztem magamnak). Ily körülmények között könnyen gondolható, hogy az italok s különösen a bornak megadóztatása mennyit hoz meg az államnak. 1869-ben 235 millió francot jövedelmezelt, 1875-ben pedig a milliárdok törlesztésére följobb szállítatván 352 milliót. A legolcsóbb bort ezelőtt fél literként 25 centimeért mérték, most 40 centimeért s így föl egészen a finom bordeaux-i s champagni borokig átlag 55 perczenttel emelkedtek. A legutolsó munkás is kétszeri étkezése mellett elfogyaszt naponként egy litert; ő tehát mindennap e címen 27 1/2 centime-ot adózik az öt milliárd törlesztésére. Persze ezt az adót is naponkénti 27 1/2 centime-jával könnyebben fizeti, miután az ennek megfelelő évi 100 franc 37 centimről egy fizetési ívet küldenek neki.

Baró d' Arny Sándor.

(Folyt. köv.)

Románia és a keleti kérdés.

A „Gazetta Transilvaniei“ 75. száma Bukarestből egy érdekes levelet közöl, melyet érdemesnek tartunk egész terjedelmében után közzélni. A levél így szól:

Politikai helyzetünk napról-napra, óráról órára kritikusabbá és elviselhetlenebbé válik. Azaz már most tudjuk, hogy a nagy török miért volt Bukarestbe küldve.

A magas porta meg lévén győződve arról, hogy a török császárság létezése veszélyben forog, kéri a romániai kormánytól, hogy ha nem lehet, vagy nem akarja ötlet mintegy tízezer válogatott katonával segíteni, a kik a szlávok ellen a török sereggel együtt működjenek, legalább az orosz katonák és tiszték átvonulását ezen territoriumon semmi szín alatt ne tölje. Ugyanezen időben Oroszország nemcsak csapatjainak átvonulását pretendálja fölünk, hanem még azt is, hogy seregünk együttesen a muszka sereggel actióba lépjen a török népek ellen. Románia mindkettőre nagyon könnyen válaszolhatna, hogy ha utoljára nem határozna a brutális erő. A töröknek azt mondja: „Az orosz invasio az ajtónál van. Hogy ha nem vagyunk képesek magunkat ellene védelmezni, ti vagytok az oka, a kik soha sem engedtetek meg magunkat illő módon felfegyverkezni.

Ti jól tudjátok, hogy a hány-szor akartunk fegyvert és muníciót hozni a Dardanellákon keresztül, ti nem csak ellentáttatok s olykor olykor azokat sequestráltátok is, hanem az utolsó 15 években kieszközöltétek Ausztriánál is, hogy a hány-szor mi fegyvert szállítánk az ő territoriumon keresztül, azokat confiscálják s következésképp mi a legnagyobb nehézségek között bírtuk magunkat annyira felfegyverezni, a hogy ma vagyunk s mindannyiszor a ti és Ausztria akaratának ellenére. 1857-ben intrigáltak, hogy Európa ne töljön nekünk többet 12 ezer emberből álló hadseregűl, ma pedig azt kériktőlünk, hogy egy millió muszka katonának ellentálljunk. Ti kívántok fölünk, mint vazallióktól, hűséget és segítséget ellenségeitekkel szemben. Nekünk azonban sokkalta több legalis igazunk van föltek követelni, hogy az évi hűbért, a melyet ti évenként országunkból kicsikartok, segítségünkre jöjtek s velünk együttesen az ország integritását védjétek. Küldjétek 50 ezer embert s egyetemben a mi 50—60 ezer embereinkkel toroljuk vissza a muszka invasiót, vagy legalább álljunk szemben velők határainknál.“ Ezekre a törökök válaszlóják: „Nem tehetjük, nem lehet!“

„Tehát, ha nem tehetitek, ha nem lehet, akkor miért esikarjátok ki az évi tributot s minő arccal követelitek fölünk, hogy szultánokat suzerénnek ismerjük el s hogy mertek minket „mint alattvalókat“ csufolni?“

Igy állunk jelen perczben a törökökkel. A muszák pedig egész a mai napig a legjobb akarattal kifejezésben nyilatkoztak iránunkban, s a többi közt megígériknagyon komolyan, hogy Oroszország a tradicionális francia-román eszme való-sulásán fog lenni, az az elfog a Duna mellett ismertetni Europa garanti-ája mellett egy tiszta független román állam, a melynek földata az lesz, hogy őrizze azon neutrális folyam torkolatait egész Európa hasznára és senki kárára. Azon-kivül, hogy kiigazitassanak Románia határa, mi elkezdve a karloviáci passaroviezi, [ucio-neg-cainargei, egészen a bucaresti békeig, eddig nagyon is elhanyagoltatott.

Elég röviden és tisztá igér Oroszország egy erős, neutralis román állam, melyet elégségesnek tart arra, hogy a Dunánál neutralitását meg tudja őrizni a vaskaputól a fekete tengerig, hanem még sem olyan erős, hogy ezt el tudja zárni az európai kereskedelm előtt, azaz, hogy Románia legyen a Dunán a mi „Hollandia“ a Rajnánál, s mindemellett yupontja legyen a nem latin civilizációnak keten. Nem lehet el-tagadni, hogy Oroszországak ezen szép igére-tei szinte csábítóknak mdhatók a románok-ra nézve, hanem a szegény románok annyis-zor meg voltak csalva azéletben, annyit ta-nultak a maguk kárán a múltból, hogy még Oroszországtól is más bizsítéket kérnek, azt t. i., hogy biztosítson minst örökre arról, hogy nem emésztetünk el senkik különösen a pan-szlávizmus által. De egyere ok az Európa ál-tal biztosított neutralitást hivatkoznak.

De jelen perczben oroszország kimondá tisztán és kereken, hogy: azon neutralitá-sról semmit sem akarnak udni, a mely tra-ctatust ok csak illusióknak declarálnak. Ok az 1857 aug. 19-iki konventnak egész más ér-telmet adnak s mondják tománianak: Nem a ti neutralitásokot van a pási tractatus által-garantirozva; ti a tractatus és conventiók által a török invasio ellen vagtok biztosítva, egyéb semmi. Továbbá csakis ottomán császárság-nak mintegy provinciá s annak vasaljai vagytok s tisztán megvauk nektek, hogy mi csak úgy tekintünk bereteket, mint a pársi béke előtt, mint mikor i 1853-ban bejöttünk hadseregünkkel s mint ilogot lefoglaltunk s mindazon minőségben ngartunk, míg az ot-tomán kormány mindengéretet, mit a hatti serif által a keresztény ataktválói iránt lett volna köteles életbelépteni s a mit soha sem tett; tehát gondolatok és fontoljátok meg, hogy mit akartok tenni mert a mi panszlá-vizmusunk már nem illio többé, az már va-lóság, kézzel fogható valág, épen mint a pan-latinizmus és pangermazmus. Ne utasítsatok vissza a mi jóakaró s klagias indítványainkat s a biztosítéket, a mit i nemzeti s politikai jólétiéket illetőleg nyujtok, nehogy a mit mi ma nektek felajánlunk j akaratumkból, holnap sirjatok utána. Mi ma nem kívánjuk, hogy országotokat zalóképer lefoglaljuk, mi csak országotokon akarunk algáriába átmenni s egyéb semmi követelésik. Ti azzal igazoljátok magatokat, hogy réek az osztrák-magyar invasiótól, de mi arról iztositunk benneteket, hogy az osztrák dragoirosoknak és a ma-gyar huszároknak lesz másfelé dolguk.

Hanem, úgy látsz, hogy a szebeni lá-togatás egy kissé elszétt titeket, a mint elszédtette testvéreitekis a jobbágyág és a magyar sarkantyn.

Úgy tetszik nekünk hogy a beszédet mind-nyájon megértették.

Uralkodónk megérzette a Sinai kolostor-ból s több miniszteri anás is tartatott, a melyek közül egy némiké ajól utánig is el-húzódott. Némi ezredelen nagy mozgás lát-szik, ha néma is. Galacól Brailára több zás-lóal jítban van az oros határ felé. Az orosz generalis Witkenstein, több idő óta neje ro-konainál itt Moldvában Ticution mulatott, a mult héten Szl.-Pétervárt sürgönyt kapott, hogy rögtön induljon svegye által a harmadik hadtest parancsnokigát, a mely Moldva felé tart. Szumarakoff (bornok Sándor czar ál-tal vitt levelét Bécsbe, tten magas politikai körökben ultimatumnak tartják. Ha nem is olyan ultimatumnak, mi a Mentosikové 1853-ban a portánál, de még olyan fatalisnak.

Ausztria, vagy nálánálkül, Szerbia király-ságnak marad. Bulgáriá pedig megnyeri auto-nomiáját, törvényhozó estülettel és nemzeti kormányzattal, a mely kormányzatban lesznek mohamedanusok is arálylag a nemzetiiségek-hez. Az idevaló szerb nyiltan azt beszélik, hogy ha Magyarország gy hadtestet merne a szerb határ felé vinni, kkor az egész Magyar-országgon lakó szláv tízs, mint egy ellen kél-föl, minthogy egész lagyarország alá van a knázva.

Egy dolgot nem tudunk magunknak meg-magyarázni, hogy még naig is a muszka tisz-tek folytonosan utazna keresztül a magyar fővároson Belgrád felé mindamellett nekünk csinálnak szemrehányásat, hogy nálunk miért utaznak keresztül. Igaz hogy nálunk ma két-szer annyian mennek nonként mint ezelőtt.

A törvényhaóságokból.

Besztercze-Naszó-megye közigazgatási-bizottsága.

Besztercze, oct. 8.

Besztercze-Naszó-megye közigazgatási bizottsága f. hó 2-án tartotta meg alakuló ülését Főszler Nándor ispán elnöklete alatt.

A bizottság a következőkből áll:

I. a megye választott tagjai: Lika Dániel (román) ügyvéd, Vismosi (román) borbó esperes, Budacker Gottlieb (szász), Löw György (szász) ügyvéd, Jósorényi Dániel (magyar) birtokos, Zinz Mily (szász) ácsmester, Domidie (román) nyug százados, gr. Zichy (magyar) r. kath. püspök, dr. Filkeni (szász)

ügyvéd és Ipu Maxim (román) tanár; állami hivatalnok: Koós Ferencz tanfelügyelő, Algázi L. öfelfelügyelő, Járosi kir. mérnök, Sahottl A. ávirdai főnök és Lang állam-ügyész; vég megyei tisztviselők: Láni Gottfried alispár Besanin főjegyző, Haupt főorvos és Muresian I. tisztügyész.

A szeszkeszre vonatkozó belügyminis-teri rendelet és utasítás felolvasása után a bizottság megállapította a fegyelmi választmányt, még pedig: Lang, Koós, Filkényi és Lika ren-des, és Jári s Löw póttagok személyében.

A jegyzőkönyv tekintetében Lika román ügyvéd állta a főispánhoz intézett kérdésre Hösler N. jelentette, hogy a közigazgatási bizottság állni hatóság levél, jegyzőkönyvei csak az állam hiv. nyelvén, magyarul szer-keztethetők. Izzel a kijelentéssel szemben nevezett ügyvéden tartotta magának a jogot, hogy jövőre edítványt tehesen ez irányban.

Végre megállapították a bizottsági ülés napja, még pedig minden hó első 10 napja, az ülés írt ért.

r. l.

Az erdélyi részek közegész-ségügyi statisztikája.

Küküllőmegye.

A megye területében fekvő: Erzsébet város törvényhatósági joggal bíró várossal.

Terület:

A megye területén működik összesen: Orvos 10. Cleveles bába 23. Van gyógyszer-tár 2. Ebből Küküllőmegye területén van: Orvos 8. Okleles bába 19. Gyógyszertár 1. Erzsébetváros törvényhatósági joggal bíró várossal van: Orvos 2. Okleles bába 4. Gyógyszertár 1. A egész megye területén esik 1 orvos 2,68 □ mfdre. — 9489 lakosra. 1 bába 1,16 □ mfdre. — 4125 lakosra. 1 gyógyszer-tár 13,41 □ mfdre. — 47,447 lakosra. El-különítve van fel a két törvényhatóságot: Küküllőmegye területén esik: 1 orvos 3,30 □ mfdre. 1158 lakosra. 1 okleles bába 1,39 □ mfdre. 460 lakosra. 1 gyógyszer-tár 26,49 □ mfdre. 8,345 lakosra. Erzsébetváros törvényhatósági joggal bíró városban esik: 1 orvos, 1272, 1 okleles bába 637, 1 gyógyszer-tár 2550 lakos

Ezek érint nem véve számításba Erzsébetváros küli törvényhatóságot, kizárólag Küküllőmegye a következő statisztikai viszonyok állanak:

Van egészségügyi személy 20 községben, tehát a megye 113 községéhez viszonyítva, a községek 17, % -jában.

Ezen 20 község lakosainak száma 21273, tehát a megye összes lakosságának 23,03 % -ja, területe pedig ezen 20 községnek 6,56 □ mfd, tehát megye egész területének 24,76 % -ja.

Marosozsék.

A tvltóság területén fekvő M.-vásárhely sz. kir.várossal.

A tvltóság területén működik összesen: Orvos 22. Iba 61. Gyógyszertár 4. Ebből Marosozsék területén van: Orvos 4. Bába 25. Gyógyszertár 1. M.-vásárhely sz. kir. városban van: Orvos 18. Bába 26. Gyógyszertár 3. A törvényhatóság területén esik: 1 orvos 1,112 □ mfdre, 4194 lakosra. 1 bába 0,48 □ mfdre, 1811 lakosra. 1 gyógyszer-tár 6,18 □ mfdre, 23,099 lakosra. A két törvényhatóságot elkülönítve véve fel, Marosozsék területén esik: 1 orvos 6,00 □ mfdre, 19,930 lakosra. 1 bába 0,06 □ mfdre, 3188 lakosra. 1 gyógyszer-tár 24,18 □ mfdre, 79,720 lakosra, M.-vásárhely sz. kir.városban esik: 1 orvos 704, 1 okleles bába 487, 1 gyógyszer-tár 4226 lakosra.

Ezek érint, kihagyva a számításból a küli törvényhatóságot képező M.-Vásárhely sz. királyi váro, kizárólag Marosozsékra vonatkozólag a következő statisztikai viszonyok állanak:

Van egészségügyi személy 20 községben, tehát a tvltóság 125 községéhez viszonyítva a községek 6,00 % -jában.

Ezen 20 község lakosainak száma 23,357, tehát a tvltóság összes lakosságának 29,30 % -ja; területe pedig ezen 20 községnek 8,54 □ mfd, tehát megye egész területének 35,30 % -ja.

(Folyt. köv.)

A „KEET“ magán-távirata.

Feladatott Budapesten, oct. 12. 10 ó. 30 p. Érkezett oct. 12. 11 ó. 45 p.

A gyverszünethez a porta feltétlenül tüzte ki, hogy: Oroszország szüntesse meg Szerbia segítségét a szerb militia pedig engedte haza.

Az orosz, olasz és osztrák-magyar konzulok utasítottak, hogy

Szerbiától legalább egy havi fegyverszünetet eszközöljenek.

A lapok a porta föltételeit nehezen elfogadhatóknak mondják: félnek Csernajeft ellenállásától.

Victor Emánuel utasítá külügyminis-terét, hogy ezentul ne tegyen lépést tudta nélkül.

Dervis basa befűrt a bislopalvo-vicsi kerületbe, Martiniczig előrenyomult s minden fontos posztot megszállott.

Tüzérségünk erősítésére minden ezredhez még egy üteg és lovas-tüzérség tervezetlik. E ezél-ra az első költségek harmadfél millió lesz; a további állandó költség pedig másfél millió.

Vasutainkat katonai mérnök-kök vizsgálják, szállítás és posztok szempontjából.

Milán a hatalmak abbéli felhívásának, hogy a királyi ki-kialtást hivatalos lapjában rosz-szalja, vonakodott engedni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. okt. 11.

— A folyó hó 15-én meg-jelenő „Sport“ című hetilapra ismételten felhívjuk a tüzoltás, vadászat czellövés, halászat, löverseny, torna vívás, uszás, csolnakázás, korcsolyázás és tánc barátjainak figyelmét.

Előfizetési ára egy évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.

Az előfizetések a kiadó hivatal-hoz: főtr 4. szám intézendők. Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpédányal szolgálunk.

— A vallás- és közoktatásiügyi magy. kir. minister az algyógyi állami elemi népisko-lához egyelőre ideiglenes minőségben kinevezett Benke Zsigmond tanítót állomásán végleg meg-erősítette.

— Dr. Szilasi Gergelyről, egyete-műnkő a román nyelv és irodalom ny. r. ta-náráról, megütökzössel halljuk, hogy előadásait folytonosan román nyelven tartja. A ma-gyar királyi egyetem ny. r. tanáráról föl nem tehetjük, hogy a magyar törvényhozás mind-két háza által hozott s ő felsége a király ál-tal szentesített törvények közül bár azt ne ös-merné, melylyel ezen kir. tudomány-egyetem alapított s mely határozottan megszabja, hogy az egyetem hivatalos és tanyelve a magy ar. Igen kíváncsoknak tartanók, ha e tekintetben első sorban magától a t. tanár urtól vennék fölvilágosítást s továbbá ha az egyetem is megtenné a kellő lépéseket e törvénysértés meggátolására. E kérdést jövőre is figyelemmel kísérjük.

— Rosenthal Henrik, kolozsvári szü-letésű hegedűjátész, ki a bécsi zenekonzerva-toriumban a hírneves Dont hegedűtanártól nyerte kiképzését, a napokban érkezett Kolozo-vára, hol — mint már előre jeleztük is — egy hangversenyben szándékozik bemutatni művé-szetét. Rosenthal, még mint csaknem gyermek, ezelőtt néhány évvel színházunk zenekarában működött volt; s éppen itt tűnt fel kiváló haj-lama és tehetsége a hegedűhöz, ami aztán ara-birta szüleit, hogy alapos kiképzetése vé-gett Bécsbe vigyék. A híres bécsi konzervato-riumban szintén általános feltűnést keltett a tehetséges ifjú és az ottani zenészeki tekintélyek ragyogó jövőt jósoltak neki. Kíváncsian várjuk föllépését.

— Operánk új művezetője Marcell ur ugyancsak igyekszik, hogy az opera- és operette előadásokba új életet öntsön. Nagy baj azonban, hogy nem rendelkezik még színházunk egy gyakorlott coloratur-énekessel fölött, kinek kellő számú repertoíra lenne. Különben az operette fogja az idény legelső ujdonságát be-mutatni „Girolle-Girolle“-ban, Lecoq e csinos operette-jében, mely még e hóban színrekerül. Továbbá meg akarja szerzeni az igazgatóság a „Herczegné“-t Offenbachtól és „A kis me-nyecske“-t Lecoq-tól. Mindkettő nagy zajt csinált mindenfelé, a hol csak színrekerült, a pesti népszínháznap pedig állandó kasszadarab-jai. Az operában legközelebbi ujdonság lesz „A két Foscari.“ Továbbá szerepeze van „Ör-dög Róbert“ is, Meyerbeer e nagyszabású dalműve, mely talán már másfél tized óta nem volt nálunk előadva.

— Hincz Matild kisasszonyt, elhunyt feleségétlen polgártársunk id. Hincz György kedves leányát a napokban jegyezte el Wolff Vilmos postatiszt ur. Áldást kívánunk e szép frigyre.

— Neszedva A. k. a. f. hó 19-én tér haza a fővárosból, ahol még addig kétszer a nemzeti színpadon mint vendég fog lépni.

— Egy jogvégzett középkori férfi, ki a keleti tartományokat összeutazta szabadosan beszél az arab, török, szerb, román, német nyelveket, ajánlkozik e nyelvek, esetleg gym-násiumi tantárgyak tanítására. Megkeresések szerkesztőségünkhöz intézendők.

— Marosvásárhelyi levelezőnk írja, hogy az ottani kir. tábla területén szervezett ügyvéd-vizsgáló bizottság előtt sikerrel a napokban a következő fiatal emberek vizsgáztak: Issekutz János, Schmidt Vilmos és Ferencz Albert. Ezek a legújabb ügyvédek.

— Brassóban a 2. sorgyalogezred állomási és ezredparancsnokának Dobler ezre-desnek, ki nemrég ülte meg 50-éves szolgálati jubileumát s ez alkalomból a király ő Felsége által is kitüntetésben részesült, bétfőn nagy fátylaszert adott a brassóiak.

— Romániai vasutak. 1868 évtől a mult év végéig Romániában összesen 1219 kilometer hosszú vasut épült, mely 329,130,000 franc-ba került. Ezek közül leg hosszabb a bu-karest-galatzi vonal: 268 km. és a pi-test-verciorovai 262 km. — legrovidebb pedig a jassi-ungheii 20 kilometer.

— Zimmermann Jánost, pápai szü-le-tésű hazánkfiát és szász kir. kereskedelmi ta-nácsost, ki közeléből oly nagylelkű adomány-nyal járult a háromszéki házipar terjesztő egyeslet alapítójához, ő felsége a harmadosz-tályú vaskorona-renddel tüntette ki.

— Jelentékeny családi levéltárral gazdagodott közeléből a nemzeti muzeum kéz-irattára. Báró Jezsenák János özvegye, gr. For-gách Alojzia e hó 7-én adta át a férfiágban kihalt Jezsenák család levéltárát örök letéte-mény gyanánt. E levéltár 948 darabot tartal-maz. A legrégibb eredeti oklevél benne II. An-drás királynak 1217-ben kiállított kiváltásle-gyvele a zala-vári jobbágyok számára. Az újabb irományok között figyelemreméltó b. Jezsenák Pálnak, mely a slezwig-holsteini herceg sz-pe-térvári residensének diplomatiái levelezésé-1699—1790-ig. A levéltárhoz nagybescu kéz-irat-gyűjtemény csatlakozik, mely 389 kötetet tartalmaz.

— Magyar tud. akadémia. A „Deák Ferencz emlékeztetőre“ költői pályaművek ha-tárideje oct. 17-én (bezárlólag) jár le, mire a pályázni akarókat figyelemzetti a főtítkár.

— Vadászati jegyekért Pestmegyé-ből az adópénztárba az elmúlt hórl csak 1816 frt folyt be, és így 718 frttal kevesebb, mint a mult évi szeptemberben.

— Gyilkossági merénylet. A na-pokban ájfel a Debreczen melletti halpári erdőn a vasuti töltés melletti gödörben vidéki em-berek egy zsidót találtak, késszúrásoktól kifolyt vértől elborítva. A debreczeni kórházba be-szállított egyén csak annyit tudott mondani, hogy Tasnádra való, negyedmagával marhákat hajtott a debreczeni vásárra, de társai pénzt gyanítván nála, megtámadták s az útfélen hagy-ták félig agyonszurva.

— Békejel. Lembergi távirat szerint a „Narodowa“ lap azt jelenti, hogy a Lemberg városi hatósághoz kérdés intéztetett, vajjon 50 ezer ember számára 14 napi tartamra az el-szállásolást és egy 2000 ember számára való katonai kórház felállítását képes lenne-e ellátni? — A városi szállásmesterek ennél fogva megbizattak a szükséges előintézkedésekkel.

— Thiers újabb művet végzett be a természet-philosophiáról. Az érdekes munka czime: „Elméletek a moral és politika vi-szonylatairól.“

— A telkek értéke Londonban. A londoni Trafalgar-square mellett közelebb adtak el egy acre (¼ hold) telket. Az eladás 90 év-re szól, s a vevő évenként e telekért 58.000 fontot, azaz ötszáznyolcvanezer frtot o. é. fizet.

— Arnim gróf újabb rópiratot irt, mely Bismarckhoz intézett nyit levél alakjában fog megjelenni. A rópirat mintegy második ré-szét képezi a „Pro-nihilo“ műnek.

— Az oroszok Bécsben. Mint Bécs-ből jelentik, az ottan tartózkodó védőkötetes orosz alattvalók, nagybőrra tanulók, azon pa-rancsot vették, hogy e hó 15-éig hazájokba térjenek vissza.

— Bizony bajos valamihez jutni! Egy herenci földmívelő-pár egy Budapesti uraságnál szolgálatban álló komájuktól azon örvendetes hirt vették, hogy a régvárt öröksé-get itt és itt felvehetik, csak személyesen jö-jenek. Fel is jöttek. De midőn a komát keres-ni akarják, veszik észre, hogy a levelet, mely-ben ennek a lakása s a gróf neve volt, otthon hagyták sietőkben. Irni kellett volna haza, ámde a láda kulcsa az asszony zsebében eső-r-gött; végre is, hogy az örökség el ne repüljön — az asszony repült haza felé a levélért, míg élete párja őt most türelmetlenül várja itt.

— Az orosz humanizmus. A cser-nigovi börtönből mult júniusban két fegyencz szökött meg. Ismét elfogattatván, a „N. T.“ szerint a járásbíró az egyiket 2000 vesszőütés-re, a másikat 75 kancsuka ütésre ítélte.

— Stro usberg esődjéről írják Prágá-ból e hóban: Tegnapi adatot el az első jószág Strousberg esődtömegéről régrehajlási uton. Ez

a toreschani uradalom, melyet mindjárt az el-ső árverésnél, megelőző tulajdonosnője [Sinka Vilma, férjezett Fuchsnek 85,250 frttért vett meg. Fuchs asszony, Fuchs tábornoki százados felesége Bécsben — a jószágot annak idején — „Chabrusnak 177,000 frttért adta el, mely azt Strousbergnek jelentékenyen magasabb ösz-szegért tovább adta

— Török civilisták. A szultán kö-vetkezőleg állapította meg a dotatiót Ab-dul Aziz szultán családja és Murad szultán há-za számára. Az elhunyt szultán családja szá-mára: a validé szultana 50,000 piastert, Jus-suf Izzedin herceg 30,000 piastert, az elhunyt szultán első neje számára 20,000, Salihe szul-tánnak 15,000, Mahmud Djalal-Eddin effendi-nek 20,000, Mahmud Chewket effendinek 15 ezer, Medjid effendinek 15,000, Seif Eddin ef-fendinek 10,000 Nazimé szultana részére 10 ezer, Izma és Eminé szultánák részére tíz-tíz-ezeret, továbbá a második és negyedik cad-iának 15—15 ezret, összesen 235,000 piasz-tert. Murad ex-szultán háza részére: a szul-tánnak 125,000, a validének 50,000, Selah-Eddin effendinek 20,000, Haddije és Fehide szultánának 10-10 ezret, Murad 4 neje egy-en-kint 15,000 piastert — 60,000-ei, összesen 275,000 piastert.

CSARNOK.

A képtelenségek.

(Weber után E.)

A csodás, — mely a keleti észjárás sajátos hibája s mely a pyrenaei félsziget lakóira is az arabok utján ragadt, — valamint az érzületek és érzésekben, ugy a képek s cse-lekvényekben is jelentkeznek; meséink, lovag-románcaink s korábbi regényeink keleti ere-detűek. A csodás, melyben természetnél fog-va hiányzik a költői valószínűség, a nemes és csodálandónak hamis rokona, mihelyt az ember a csodában hisz egy fokozza a hit az érdeket, mint Klopstock „Messiás“-ánál. Ki nem multa felül a Rabbikot izléstelen allego-riák készítésében s volt oly lovagkor, midőn kiki kalandosan is cselekedett.

A hébrek kolossalis istenének minden testrésze mértföldek szerint volt meghatározva a Rabbik által, kik magukat oly szentté tud-ták tenni, mint a Braminok, vagy akár a mi csuklyás barátaink. A Rabbik Jupiterének ugy van beosztva ideje, mint akarmely pontos egye-temi- vagy gymnásiumi tanár vagy tanulóknak, ugyanis naponta három órát igazgatja, három óráig táplálja a világot, három órát tanul tör-vénnyt, három órát eljárszik Laviatannal.)*

Hogy az éjszakai tizenkét órát azonban hogy tölti el, nem adták tudtunkra — pogá-nyok Jupiterévé nem akarták tenni — min-den bizonynyal alszik s nyugodja fíradalmát. Talmud**) szerint Adám 900 róf magas volt; s az arabok ma is mutatnak 3 halmot Mekka síkjain, melyeknek egyikére Éva bizo-nyos alkalommal fejét s a két másik halomra két puskalövésnyire egymástól, térdeit támasz-tá meg.

Azon csodás Rabbik szerint Énoch gyer-mekei oly nagyok voltak, hogy ha a földön összevont lábakkal ülték, — egy ember magas-rat tartott lándsával bátran elvologolhatott alattuk; mely körülményekhez bizonyos magya-rázó azon „Notabenet“ csatolta, hogy az ello-vagló ék oly nagyok lettek légyen, mint a kik a földön ülték! Először Ábrahám szolgálja ak-kora volt, hogy egy fogából, melyet gazdája haragjában ki talált útni — bőven kített egy ágy, — s azt, hogy a fog kárba ne menjen, meg is készítették.

Az óriások oly nagyok s erősek voltak, hogy a vízözön alkalmával egyikök becsukva tartá az ég ablakait, — mások meg lábakkal a föld minden kútját bedugták. De Isten ki-fogott rajtuk: meglegette a vizet s ugy ölte meg őket, mint mi a rákokat. Egyedül Ognarad meg — azon jó kitalál fogással mentve meg életét, hogy Noé bárkájára fektült, hol a víz hideg maradt, s őlt mindaddig, míg Mózes meg nem ölte; mely mulatságosan véghez vitt gyilkolásra az szolgálatot ott, hogy Og föld-szedett haragjában egy 6 mértföld hosszú hegyet azt Israel földjére akarván zudítani. Isten hangyákat küldött, azok kifúrták a hegyet. — mely e praeparatio folytán Og-nak vállaira esett a fő a hangyák által furott lyukban találván meg szükségképi helyét. Mózes ezt látván, az alkalmat fölhasználta s 10 róf hosszú fejszét vett elő, ennek hosszát megtoldta avval, hogy 10 róf magasra ugrott s ekkor Ognak elérhet-vén sarkát, oly vágást mért reá, hogy Og rö-g-tön feldőlt s meghalt.

Og megegett naponta ezer ökröt, itala ezer kupa volt. Ognak lábszár csontjában egy-ekor Abba Shaul özet üldözött; már 3 mért-földnyire hatolt előre, midőn nagy bölcsen megtért, sejtővén tapintattal, hogy elpusztul, ha tovább üldözi, mivel nem építettek oda — k o o s m á t.

*) Óriási óriási gyík vagy hal.

[Ford.

*) A zsidók vallásagyományainak könyve.

Ford.

A rabbik „Behemoth“-ja a Messiás ün-nepre tartva, mint valami frankfurti koroná-zási ökr, ezer hegyen legel, azt naponként lelegeli, éjszaka meg újra megnő a gye, a Jordán vize csak egy nyelés neki. Ha egykor az igazbítiük nem laknának jól é állattal, van még két hal kéz alatt, egyik már besözva, mi-vel kettő élve igen sok élelmet fogyasztana el, minthogy az élő naponta oly egy halat eszik meg, mely három mértföld hosszú. Ugyan e ezéla egy Sis nevű madár, — mely egykoroly nagy tojást tojt, hogy az lehengeredtében 300 cedrust tört ki s sárgájával 60 falut árasztott el, vegynagy részt betőjásárgázott, várja — föl-emésztetést — sütvé.

Lehet gondolni, hogy e sok csoda-állathoz még valami jó csoda-bor is volt előkészítve, bizonyára más, mint a mi 48. vagy 63. belink, s oly régi, mint a világ maga. Dávid poharába 221 üveg tartalma két bele s kiürítettése után mondja a „gratias“-t.

Az ökrök s borok mellett majd elfelej-tém a kövér libákat, (a kövérségtől kihi-lyottak tollaik). Rabba találkoztott egykor e li-bákkal s kérdezte tőlök: nekünk is lesz ró-szánk bennetek, ama tulvilágban? Akkor a li-bák közül egyik a szárnyát s a másik meg a lábát annak kijelentésére emelte föl, hogy: csak a szárny s a csukló lesz a tiétek. Leg-szebb helye különben az egész Talmud-nak az, melyben ki van jelente: hol és mikép végzi szükségét az ember a paradicsomban, mind-azonáltal e naiv dolog elbeszélésében nem ve-szem el Talmud-tól az elsőseget s így a Rab-bikra utalok e tekintetben.

(Folyt. köv.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet

10-ik sz.

Kolozsvárt, péntek october 13-án 1876.

JAVOTTE

az új hamupipőke.

Jónás operette-je 3 felv.

SZEMÉLYEK:

Herczeg	Dálnokiné.
Plumbudding	Kassai.
Isabella.	Krieger Cornelia.
Pamela	Bacsó Luiza.
Javotte	Krecsányi Sarolta.
Tom	Dálnoki.
Nik	Szombathelyi.

Urak, hölgyek, éjji ór, katonák, órség.

Kezdeté 7 órakor. Vége fél 10 után.

Holnap, szombaton oct. 14-én

először:

Az új czég.

Legújabb színmű.

Napi árak: Közép páholy 5 frt. Alsópáholy 4 frt. Felső közép- vagy betűs páholy 3 frt 50 kr. Felső-páholy 3 frt. Emelet erkélyülő 1 frt 50 kr. Föld-szintű támlaszék és alsó erkély 1 frt. Földszinti 1-55 rendű zártzék 1-6 sor 80 kr. Földszinti 2-od ren-dű zártzék 7-13 sor 70 kr. Földszinti állólhely 40 kr. Karzati számozott ülőhely 40 kr. Karzat 20 kr.

Jegyek válthatók reggeli 9—12 óráig, d. u. 3 óráig estig a nemzeti színház pénztárában.

Színlapokra a téli idényre előfizethet-ni 1 f. o. é. de csak nyugta mellett a színlaposztóknál és a színházi pénztár-irodában

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oktober 11-én 5% Metaliques 65,40 frt Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 68,50 frt. 1860 iki államkölcsön 111. — Bankrésze-vények 8,54 Hitelezésvények — 154,20 London 122,20 Ezüst 102,30 Cs. kir. arany 5,82 — Napoleon'd'or 9,77. — 100 mark németér-tékü 60,10.

Urbéri kötvények: Magyarországi 73,25 Temesi 72,50 Erdélyi 73,25 Horvátországi —.

Felelős szerkesztő: Békéssy Károly.

Pénz!

Földhitel kölcsönöket 1000 forinton felüli összegekben, 15—32 évig terjedő 6. 7. 8. 9. és 10 % kamat általi tör-lesztésre külső pénzintézetekből, valamint helybeliektől is, de magasabb kamat- és csak betáblázott birtokra eszközöl a „Ha-tóságilag engedélyezett földhitel kölcsönöket eszközölő iroda“ Ko-lozsvárt, Ó-Vár Kis-utca 8 szám.

Személyesen értekezhetni ugyanott déli 12-től 1/2 4-ig.

Írásbeli megkeresések rötkön ellát-tatnak.

